

Urobiť lásku normálnou

3. téma prípravy na X. Svetové stretnutie rodín v Ríme

Minulý mesiac sme uvažovali o rodinnom živote ako o povolání, dnes to bude ako o mieste, kde sa narodil a žil Ježiš, a kde sa každý z nás učí láske.

Na úvod krátky príbeh. Turista prechádzajúci uličkami mesta sa pýta: „Narodil sa vo vašom meste nejaký veľký človek?“ A jeden z domácich mu odpovedá: „Pokiaľ ja viem, ani nie. U nás sa rodia iba malé deti.“ To platí o každom z nás, a nie je to nič zvláštne, no platí to i o Bohu, a to už zvláštne je.

Ježiš sa narodil ako obyčajné malé dieťa v rodine. Max Lucado v knihe „*Boh sa priblížil*“ to opisuje takto: „Mohol prísť nejakým premyslenejším spôsobom, ako záblesk svetla či neprístupný dobyvateľ alebo vládca, ale on prišiel ako ten, ktorého plač prví počuli roľnícke dievča a robotník – tesár. Ruky, ktoré ho držali ako prvé, nemali pekne upravené nechty, boli špinavé a mozoľnaté, boli to ruky jeho rodičov. Anjeli pozerali, ako matka Mária prebaľuje Boha. Vesmír s úžasom sledoval, ako Jozef Všemohúceho učí chodiť. Hrá sa s deťmi na ulici. Možno mal vyrážky, kostnaté nohy. No jedno je isté: zatiaľ čo bol úplne božský, bol aj úplne ľudský, mal presne tie isté potreby ako my ľudia, jednoducho bol jedným z nás, bol skutočný človek.“

Boh sa rozhodol, že sa narodí v ľudskej rodine, ktorú vytvoril on sám. Dal jej vzniknúť v jednej zapadnutej dedine na periférii Rímskeho impéria. Nie v Ríme, nie v nejakom veľkom meste, ale na takmer neviditeľnej periférii. Práve tam, na tejto periférii, sa začali najsvätejšie a najlepšie dejiny, dejiny Ježiša medzi ľuďmi! Tam na periférii žil aj so svojou rodinou tridsať rokov.

Nieko by mohol povedať: veď tento Boh, ktorý nás prichádza spasiť na tej vykričanej periférii stratil tridsať rokov. Nebolo to plytvanie? Žiaden zázrak, žiadne uzdravenia, kázne či tlačiacie sa zástupy. Zdá sa, že v Nazarete všetko prebieha „normálne“, podľa obyčají nábožnej a pracovitej izraelskej rodiny: pracovalo sa, mama varila, konala všetky domáce práce, žehlila košeľe, ... to všetko ako každá mama. Otec, tesár, pracoval a práci priúčal aj syna.

„Je dôležité nezabudnúť“, pripomína pápež František, „že Boží Syn, ktorý sa stal človekom, žil mnoho rokov v normálnej a pokornej ľudskej rodine.“ Už len pomer rokov prežitých v rodine a mimo nej nám naznačuje, **aká dôležitá bola rodina pre Ježiša a aký dôležitý je Ježiš pre rodiny.**

Žiť v rodine, niekde v zabudnutej dedinke, znamená stať sa pre svet neviditeľným a malým. Istý dominikán spomína, ako v Amazónii spoznal kňaza, ktorý bol inteligentným a vzdelaným mužom, mužom ktorý sa mohol stať známym na inom poli. Jeho povolanie však spočívalo v tom, že sa stratil z dohľadu ľudských očí, aby mohol mať podiel na neviditeľnosti ľudí, s ktorými žil a ktorých mená nepoznáme. Bol znamením, že

Božie oko vidí aj ich a že aj oni sú vrytí to Božích dlaní (porov. T. Radcliff, *Prečo chodiť do kostola?*).

Ježiš žije tridsať rokov v rodine v Nazarete ako „neviditeľný“, neznámy človek. Žije tam s ľuďmi, o ktorých nikto nevie. A to preto, aby raz, keď začne verejne účinkovať, ohlasoval Božie kráľovstvo práve tým obyčajným „najmenším“, nie celebritám. Aby dokázal zbadat' ľudí, ktorí sú v dave neviditeľní: mýtnika Léviho, Zacheja na strome, vdovu hádzucu svoje úspory do chrámovej pokladnice, slepca Bartimeja, chorú ženu, ktorá sa ho potajomky dotkne a ozdravie... **Ježiš je stelesnením Boha, ktorý nikdy z nikoho nespúšťa zrak, pre ktorého nikto nie je neviditeľný.** Mohli by sme preto povedať, že Kristus sa v Nazaretskej rodine naučil vidieť. **Rodina je miesto, kde sa učíme správne vidieť.** Je miestom, ktoré nás učí vidieť iných a hľadiet' na iných očami lásky. **Je miestom, kde sa učíme čo je to pravá láska a čo to znamená skutočne milovať.**

V niektorých oblastiach Afriky sa používa pozdrav, ktorý v preklade znie: „Vidím ťa!“ Súčasná spoločnosť je plná neviditeľných ľudí. Ak chceme nasledovať Krista, mali by sme spoznávať aj ľudí, ktorých sme doteraz nevideli, ktorých si nikto nevšíma, alebo na ktorých všetci pozerajú s pohrdaním. A to sa môžeme najlepšie naučiť v rodine.

Uvedomme si tu aj ďalšiu skutočnosť. Od toho, či dokážeme vidieť závisí naše pozemské i večné šťastie. V evanjeliu predsa počúvame: „Pane, a kedy sme ťa *videli* hladného, alebo smädného, nahého alebo chorého... a poslúžili sme ti?“ Ale aj: „Pane, a kedy sme ťa *nevideli*, prehliadli a neposlúžili sme ti?“ „Ide tu o to, aby sme sa naučili vidieť, objaviť Ježiša v tvári druhých, v ich hlase, v ich prosbách“ (Evangeliu gaudium, 91). Na to je potrebné pozvať Ježiša do našich rodín a vytvoriť mu priestor. **Naše vzťahy sú vždy vhodnou príležitosťou k tomu, aby sme žili svoj vzťah s Kristom;** sú pre nás možnosťou stretnúť sa s jeho tvárou, jeho hlasom, jeho požiadavkami. Ježiš vstupuje do reality nášho života aj dnes. Ako? V realite života našich blížnych. Je dôležité učiť sa ho vidieť. Aké je vzácne, že ho mnohé rodiny a organizácie spoznali v tvárach mám, detí, našich bratov a sestier, ktorí k nám utiekli pred vojnou a našli u nás prijatie. Ježiš je tu! Žije i trpí medzi nami. Nech nám pôstne obdobie otvára oči i srdcia pre prijatie trpiaceho Krista.

Obdobie, ktoré Ježiš prežil v Nazarete vo svojej rodine, osvetľuje novým spôsobom život každej z našich rodín. Ukazuje nám, že **každodenný životný rytmus, zdanlivo nepodstatný a bezvýznamný, sa môže premietnuť do nového spôsobu plnenia osobitného povolania rodiny: urobiť lásku normálnou.** Tak ako to urobila Svätá rodina, tak je k tomu povolená aj naša rodina.

Hoci sa všetko, čo každý deň zažívame doma, v práci, v škole, nezdá byť priamo spojené s poslaním odovzdávania viery, v skutočnosti je to náš spôsob „ako sa môže stať normálnou láskou, a nie nenávisť, vzájomná pomoc, a nie ľahostajnosť či nepriateľstvo“. Tým, že sa láska stane „normálnou“, môže každá rodina prispieť svojím nenahraditeľným dielom k tomu, aby svet mohol rásť v pravej láske, v mieri, v pokoji a v solidarite. V žiadnej inej škole, **len v rodine sa možno naučiť skutočnej, úprimnej, čistej, hodnovernej a nezištnej láske.** Rodina je miestom, kde sa normálne veci vďaka láske stávajú čímsi výnimočným. Tanier polievky navarený a podaný s láskou mamy je iný ako tanier tej istej polievky navarený v reštaurácii. Kým v reštaurácii sa varí za eurá a platí sa eurami, v rodine sa varí z lásky a odpláca láskou. V tom spočíva výnimočnosť normálnej lásky. Normálna láska robí náš život výnimočným.

Istá autorka opisuje tento normálny život lásky v rodinnom prostredí formou litánií, kde namiesto: „oroduj za nás“, opakuje refrén: „*a vôbec to nebolelo*“. My by sme ho mohli ešte upraviť a opakovať: „*ale, ved' je to normálne*“. Autorka píše:

„Ponúkla som dnes poštarčku z našich zákuskov – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Starej pani na vozíčku som podržala dvere, aby mohla vojsť do bytovky – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Pustila som susedu s deťmi v potravinách do radu pred seba – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Povedala som manželovi, že ho ľúbim – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Zatelefonovala som bratovi a povedal som mu, že mi veľmi chýba – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Odniesla som kvety na cintorín a chvíľu som sa pomodlila – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Zahrála som si pexeso s dcérou – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Uvarila som domácu polievku – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Zaviezla som chorú susedu k doktorovi a vybrala jej lieky – a vôbec to nebolelo, ale, ved' je to normálne.

Sama seba sa pýtam: Robím dobré skutky? Ved' je to normálne, chcela by som tak prežiť celý rok..“

Koľko ďalších špecifických činností by sme mohli dopísať do týchto zvláštnych litánií? Keď opatrujeme chorých, venujeme sa deťom, s úsmevom dokážeme obslúžiť, stávame sa chlebom pre druhých. Vždy, keď rozmýšľame nad tým, ako druhému pomôcť, prekvapiť ho, aby jeho život bol znesiteľnejší a zaujímavejší, nasledujeme Ježiša a láska sa stáva normálnou. Takto Ježiš vytvára a stvára našu rodinu, stvára naše vzťahy a naša rodina dostáva kontúry svätej Nazaretskej rodiny.

Mohlo by sa nám zdať, že len čo Ježiš začal verejné účinkovanie, opustil rodinu. Tú v Nazarete do istej miery áno. Podobne, ako do istej miery opúšťajú svoje rodiny ženích a nevesta v deň sobáša. No tak, ako oni, podobne aj Ježiš opúšťa rodinu preto, aby vytvoril novú rodinu – rodinu Cirkvi. Zástupy, ktoré sa okolo Ježiša zhromažďujú nemajú formu uzavretej spoločnosti, nejakej sekty vytvorenej z náboženskej elity. Najprv dvanásť učeníci, potom zástupy, hladní a smädní, cudzinci, colníci, hriešnici, farizeji, a aj my dnes – zo všetkých chce Ježiš mať jednu rodinu. Vie, že má okolo seba svojich bratov a sestry, ktorým túži zjaviť pravú tvár Boha, ktorý je láska. Boha, ktorý je spoločenstvom osôb Otca, Syna a Ducha Svätého. Boha, ktorý „vo svojom najintímnejšom tajomstve nie je osamelosťou, ale rodinou, keďže má v sebe otcovstvo, synovstvo a podstatu rodiny, ktorou je láska“ (Amoris laetitia 11). Ježiš vie, že jeho Otec je aj našim Otcom a všetkých bez rozdielu miluje. Sme jeho milovaný ľud, **jeho Duch z nás vytvára rodinu Cirkvi a naša rodina je jej súčasťou**. Je malou domácou cirkvou prítomnou vo veľkej rodine Cirkvi.

A preto „Cirkev, ktorá je skutočne cirkvou podľa evanjelia, nemôže mať inú formu ako formu pohostinného domu s dverami vždy otvorenými. Cirkev, farnosť, inštitúcie, ktorých dvere sú zavreté, sa nemôžu nazývať cirkvami, ale múzeami“ ([Generálna audiencia](#))! Aby bola Cirkev skutočnou rodinou potrebuje konkrétne rodiny. „Cirkev je dobrom pre rodinu“, rovnako ako „rodina je dobrom pre Cirkev“ (AL 87). Niet Cirkvi bez rodiny, niet rodiny bez Cirkvi.

Je preto nevyhnutné oživiť a stmeliť puto medzi rodinou a farnosťou. Pápež František sa pýta: „Máme vkladať naše nádeje do ideologických, finančných a politických centier moci? Nie! **Vkladajme ich do centier lásky, do rodín!** Rodina a farnosť majú pre celú spoločnosť uskutočňovať zázrak života, ktorý bude životom viac komunitným, s väčším prínosom pre celú spoločnosť.“

„Niekedy“, pokračuje pápež, „sa rodina stiahne do ústrania tvrdiac, že nie je na dostatočnej úrovni: «Otče, naša rodina je jednoduchá a tiež trochu rozbitá», «My sami máme doma veľa problémov», «Nemáme silu». Toto je pravda, avšak nikto nie je hodný, nikto nie je na dostatočnej úrovni, nikto nemá silu! Lebo bez Božej milosti nemôžeme nič urobiť. No, nebojte sa! Pán nikdy nepríde do novej rodiny bez toho, že by neučinil nejaký zázrak. Len si pripomeňme, čo urobil na svadobnej hostine v Káne! Preto je potrebné pozvať Ježiša i Máriu do rodiny“ ([Generálna audiencia](#)). Veľmi pekne to vyjadruje zvyk, ktorý majú v pravoslávnej cirkvi, kde ženích v deň sobáša dostane od nevesty ikonu Krista, a on daruje neveste ikonu Panny Márie. Prítomnosť Pána a jeho Matky v ich dome má garantovať dostatok všetkého dobrého, čo rodina potrebuje, až do konca.

„Prírodzene, i kresťanské spoločenstvo musí vykonať svoju časť práce, nemôžeme čakať len na to, čo urobí Pán.“ Preto, povzbudzuje nás pápež František, „nech rodiny prevezmú iniciatívu a cítia zodpovednosť prinášať ich vzácne dary do spoločenstva Cirkvi“ ([Generálna audiencia](#)).

V prímorských mestách, kde každá rodina vlastní nejakú loďku alebo čln majú zvyk, že keď sa v noci očakáva búrka, každá rodina priviaže svoj čln o ten vedľajší, aby do seba navzájom nenarážali. Nakoniec sa celý prístav spoločne dvíha a klesá ako jedna loď, takže sa ani jednej nič nestane. Je to krásny obraz božej rodiny, Cirkvi. Cirkev je ako loď poskladaná z malých lodiek – z jednotlivých rodín, ktoré spája Kristova láska. Tak sa naplnia slová sv. pápeža Pavla VI.: „Rodina sa má stať práve tak ako Cirkev prostredím, v ktorom sa evanjelium uplatňuje a z ktorého vyžaruje“ (Evangelií nuntiandi, 71).

Otázky na zamyslenie:

- 1) Nepokladám domov len za „prechodné“ miesto, kde si oddýchnem, načerpám sily, aby som potom všetky svoje aktivity nasmeroval mimo života rodiny?
- 2) Nepovažujem čas strávený v kruhu rodiny za stratu a plytvanie?
- 3) Je život v našej rodine snahou, aby „sa láska stala normálnou“? Je to jej hlavný cieľ?
- 4) Každá z rodín môže ponúknuť svetu a Cirkvi svoje dary a talenty. Ako prispieva naša rodina k budovaniu Cirkvi a bratskejšej spoločnosti?
- 5) Leží našej rodine na srdci dobro a budovanie našej farnosti?
- 6) Je prítomnosť našej rodiny docenená zo strany farského spoločenstva?
- 7) Uvedomujeme si, že naša rodina nemá byť len „konzumentom“ pastoračných úsilí, ale aj protagonistom pastoračnej činnosti?